

Den 30 september 2020 brann Hagshults klockstapel ner till grunden i vad som troligtvis var en anlagd brand.

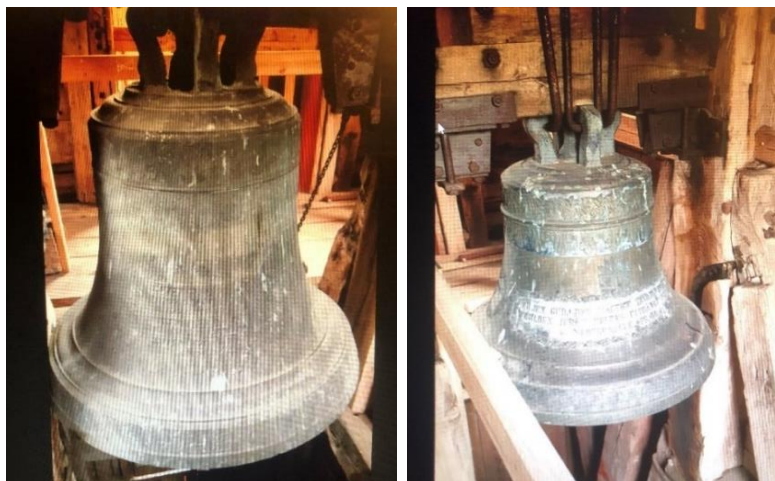

Kyrkan i Hagshult är en medeltida kyrka som tros vara från 1200 talet, och den nu nedbrända klockstapeln på bilden uppfördes 1684.

Denna klockstapel och dess kyrkklockor har i hundratals år kallat till gudstjänst och förrättningar. De har ringt o ringt berättat om glädje och sorg, exempelvis genom själaringning, men klockorna har också ringt för att uppmana människor att be, för att sprida information till församlingen och för att varna vid exempelvis krig, bränder eller andra faror.

I klockstapeln hängde två klockor, en storklocka och en lillklocka.

Storklockan anges enligt dess egen inskription ha gjutits om 1701 och 1743 samt gjutits om och tillökats 1774 och 1799. Lillklockan köptes in 1701. Klockstapeln var en av få i stiftet som inte hade automatiserad klockringning. Klockringning skedde via ett trampverk. Ett uppdrag som vid helgmålsringning utfördes av en grupp av närboende församlingsmedlemmar ända fram till branden.

I den våldsamma branden föll klockstapeln med klockorna tungt och vid uppröjningsarbetena fick de grävas fram bland rester av kol, aska och underliggande jord. Värmen och kraften i fallet hade gjort att klockorna var både deformerade och trasiga, vissa sönderslagna delar hade smält ihop. Delarna har sorterats ut i den mån det gick utifrån om de hörde till sto eller lillklockan.

I anslutning till klockorna fanns också resterna av järnstativet till den manuella, fottrampade ringningen. De hjul, kedjor och stålstänger som drev klockringningen satt kvar i toppen på stolparna.

En byggnadsarkeologisk utredning har dokumenterat processen att ta tillvara det som fanns kvar, men också att åldersbestämma och beskriva denna historiska byggnads liv fram till branden, (denna utredning ligger också här på hemsidan, under Hagshult i menyn)

Ur denna röriga askhög reste sig en grupp av människor och medlemmar i Hagshults idéförening, och det väldigt raskt. Skillingaryds församling hade och har förstås som förvaltare av ett kulturarv också en vilja att återuppbygga detta förlorade landmärke som var en stor del av hela bygdens identitet.

Men det var denna grupp ur idé föreningen som såg till att arbetet kom igång, och detta med besked, de trampade helt enkelt gasen i botten från dag 1.

Tofteryd - Hagshult Hembygdsförening delar förstås också dessa intentioner och har stöttat, och hjälpt till som sökande av bidrag utifrån, Hembygdsföreningen har som uppgift att anordna gemensamma aktiviteter och genomföra projekt där man bevarar och underhåller objekt som är av kulturhistoriskt intresse. Föreningen organiserar ideellt arbete och tar tillvara på lokalt engagemang i både Tofteryd och Hagshults socknar, och så har det varit både före och efter 1974, det år då dessa bägge socknars hembygds-föreningar slogs samman och blev en och samma förening.

Första delen av projekteringsfasen innebar en utredning och ett letande om det fanns något lämpligt virke i närområdet som kunde passa till detta bygge. På stiftets mark Åker, på vägen fram mot Sjöbo vid avfarten till badet i långasjön hittade man ett område med passande rejäla och raka furor.

De träd som valdes ut och avverkades, sågades sedan upp i passande dimensioner och fick sedan ligga och torka i Norra Grohult i väntan på vidare bearbetning.

Hösten 2023 packades virket om och transporterades till Lammhult och timmermannen Stangenbergs anläggning för slutlig bearbetning. Planen idag, April 2024 är att klockstapeln skall resas upp under Augusti 2024.

Det är många timmar av ideellt arbete som lagts ner på detta projekt (en avstämning idag April 2024 visar på minst 600 tim) och detta ideella arbete har förstås också varit en förutsättning för att överhuvudtaget kunna etablera projektet.

Nedan bilder från Stangenbergs i Lammhult och de första delarna som fogas ihop till den nya klockstapeln

Man undersökte sedan Tofteryds gamla klocka som blev utbytt 1984, och sedan dess blivit stående uppe i Tofteryds kyrktorn. Klockan byttes ut på grund av spricka i godset, troligtvis berodde detta på att kläppen på grund av alla dessa års ringande hade blivit en aning för lång och därmed började slå för långt ut mot klockans ytterkant, vilket som till slut orsakade en spricka i godset.

Denna Tofteryds gamla kyrkklocka som är från xxxx! **ja, hur gammal är den egentligen?** Man vet att i alla fall att klockan gjöts om 1658, och att den också en gång hängt i en klockstapel intill Tofteryds gamla kyrka.

Efter att denna gamla klocka undersökts av expertis, konstaterade man att den går att renovera.

Efter kontroll så gav också länsstyrelsens sitt godkännande att lyfta ner klockan för renovering för att sedan användas i Hagshults nya klockstapel.

Detta "återbruk" innebar förstås också en avsevärt lägre kostnad för återställandet, samtidigt som det kändes rätt och ger gemensamhet för både socknarna, bygdeförening, idéförening och dessas gemensamma hembygdsförening.

Materialet som samlades ihop av de i branden förstörda och nedsmälta klockorna har man så gott man kunnat samlat ihop och skickat till M & E Ohlssons klockgjuteri AB i Ystad, och av dessa rester kommer man att gjuta en ny "Lillklocka", inskriptionerna på den gamla har noga lästs av, så dessa gamla inskriptioner kommer också att pryda den nya "lillklockan"

M & E Ohlssons ansvarar för arbetet med att renovera och gjuta om klockorna, men arbetet med att renovera den stora klockan från Tofteryd utförs av ett företag i England.

2024 07 01

Den "nya" leaderansökan nu i kyrkans regi är kompletterad och klar, kanske hinner den med till Leaders möte i Augusti.

Grundarbetet påbörjas i Augusti och planerad resning av själva stapeln i November.

Nedan ett par bilder ifrån arbetet med ljudlådan från mitten av Juni, nu har också arbetet påbörjats med takkonstruktionen och ligger väl till enligt plan innan semestern.

Lägesrapport efter Juni månad och bilder från 28.e Juni nedan.

Igår blev alla bärande delar av klockstapeln, klara, och vi kan därmed gå på semester med gott samvete med ett bra utgångsläge inför hösten.
Takkonstruktionen var en utmaning, många möten där timmer hänger ihop på ett komplext vis. Men bevisligen löste vi det. allt sitter på millimetern och masten står helt i lod.

Nedan några bilder från arbetet i Lammhult

Efter att alla tillsågade delar till ljudlådans och takets stomme fogats ihop så plockades allt ned igen för transport till Hagshult.

Slutmonteringen är här påbörjad och sakta växer klockstapeln upp igen, och bilderna nedan är ifrån November / December.

Ljudlådan börjar ta form

Stommen till taket klar, rejäla takstolar.....

Den 18:e December hölls en allmän visning, dagen bjöd inte på det vackraste vädret, men de som kommit fick lyssna till projektledaren Lars Kjellström, timmermannen Niklas Stangenberg, och arkitekten Jonas Vallinders berättelse hur arbetet gått till och hur det nu förlöper.

Timmermannen Niklas Stangenberg

Arkitekten Jonas Vallinder.

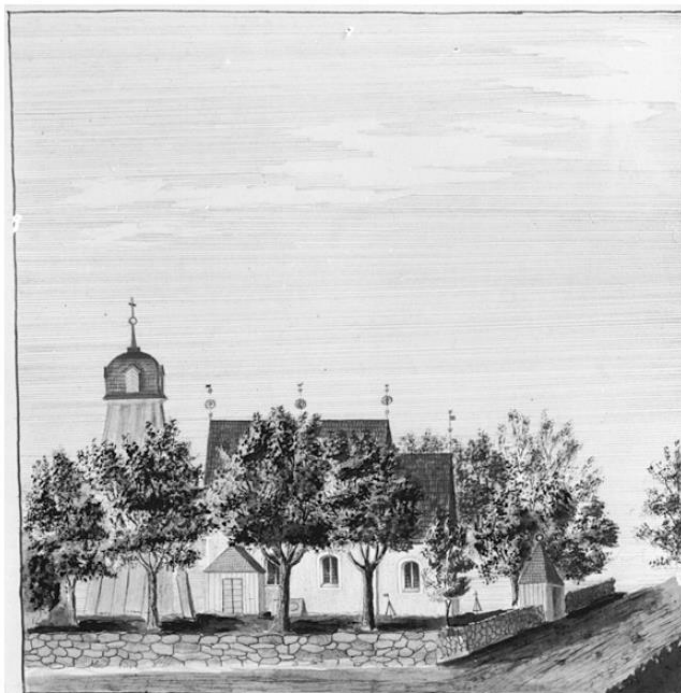
Nu börjar man se hur själva ljudlådan kommer att se ut, och hur stor den blir.....

Resningen av stapeln är planerad till slutet Januari, början Februari.

Det finns ett stort engagemang för klockstapelns återuppbyggnad och ute i bygden längtar människorna verkligen på att klockorna åter ska få ljuda över Hagshultsbygden med klangen av ett meddelande, att ett viktigt kulturarv nu har återskapats. Det kommer bli en stor dag i Hagshultsbygdens historia, och spännande är det.

Följande 2 sidor är tagna ur Byggnadsrapport 2021:43, finns också i sin helhet här i menyn

Fotografi av odaterad teckning över Hagshults kyrka och klockstapel. RAÄ. Teckningen visar den inklädda klockstapeln vilket gör att bilden är utförd efter 1784. Skicket med inramande trädkransar kring kyrkogårdarna etableras under 1800-talet början, men först i städerna och sprids efterhand till landsorten. Detta gör att man kan anta att teckningen kan vara utförd under 1800-talets mitt.

Historik Hagshult

Hagshults kyrka

Hagshults kyrka och kyrkoplats är medeltida. Den romanska stenkyrkan uppges vara från 1200-talet. Det finns dock en dopfunt i kyrkan som dateras till 1100-talet och därmed antyder att kyrkan kan vara från denna tid, om den inte föregicks av en träkyrka.

Den rektangulära salkyrkan tillbyggdes med ett rakslutande kor i öster på 1750-talet och sedan en sakristia av sten vid den norra fasaden på 1780-talet. Sakristian ersatte då en sakristia av timmer från 1693.

Under 1880-talets slut uppfördes vapenhuset i väster och den tidigare ingången på sydfasaden sattes igen. Vapenhuset fick sin nuvarande utformning i samband med restaureringen 1940.

Klockstapeln

Klockstapeln uppfördes enligt kyrkans räkenskaper år 1684. Enligt samma handling fick byggmästare Johan i Hult motta 24 daler silvermynt för klockstapelns byggnad och till spåning av klockhuset. Det var en öppen klockstapel med ett spånklätt tak eller huv som uppfördes.

Hundra år senare, år 1785, kläddes hela klockstapeln in med brädor. Reparationen leddes av byggmästare Nils Grahn från Rydaholm och skall enligt sockenstämmoprotokollet bestå i inbyggnad av de tre hjärtstockarna och trappan samt beklädnad av "roren" med ny panel. Vad som avses med roren diskuteras vidare under rubriken *Antikvariska iakttagelser och analys*.

Kyrkan från nordväst där man ser att klockstapelns huv är plåtklädd. Foto: Dan Samuelsson 1923, RAA.

Klockstapelns huv var klädd med spån, troligen fram till början av 1900-talet. År 1900 ersattes kyrkans spåntak med cementplattor, åtgärden på klockstapelns kan ha utförts samtidigt. På ett fotografi från 1923 ses huvens vara klädd med en ljus plåt, vidare var luckorna och takfoten ljusmålade.

På en annat fotografi i Riksantikvarieämbetets arkiv, taget 1934 av Erik Lundberg, kan man se att spiran har gått av och hänger i en lina, troligen åskledaren, vilket gör att man kan anta att spiran reparerades i anslutning till skadan.

Klockstapelns från nordöst, med den trasiga spiran. Fotografiet är också intressant ur ett kyrkogårdshistoriskt perspektiv, då det visar att man höll marken som ängsmark. Foto: Erik Lundberg 1934. RAA.